

THEATER

Het ontbreekt 'De kersentuin' van Toneelgroep Maastricht aan die typische Tsjechov-verveling

Personages vertolken in deze bewerking, waarin klimaatverandering een grote rol speelt, meer een denkrichting dan mensen van vlees en bloed.

Vincent Kouters 9 maart 2023, 13:52

'De kersentuin' van Toneelgroep Maastricht. Beeld Ben van Duin

De kersentuin van Anton Tsjechov is niet meer hetzelfde bij Toneelgroep Maastricht. Alles verandert, maar is die verandering altijd beter? Dat is een van de thema's van het stuk. De vraag is ook van toepassing op deze bewerking.

Vincent Kouters is sinds 2006 theaterrecensent voor *de Volkskrant*. Hij schrijft vooral over toneel en jeugdtheater.

Regisseur Michel Sluysmans en schrijver Jibbe Willems hebben de klassieker uit 1904 een flinke make-over gegeven. Het hele verhaal is naar het heden getrokken en handig veranderd in een vertelling over neoliberalisme in tijden van klimaatverandering. Op een groot videoscherm zien we kersenbloesems wapperen in de gure wind. Daarna zien we onze blauwe planeet die, zo horen we veelvuldig, net als de kersentuin in groot gevaar is.

De fundamenten van Tsjechovs verhaal zijn behouden. De zinnen en details zijn aangepast. Het aantal personages is teruggebracht tot acht. We zien hoe actrice Ljoebov (Anniek Pheifer) terugkeert uit New York, waar ze tevergeefs een filmcarrière najoeg. Ze arriveert samen met haar nieuwe personal assistent op het oude landgoed van haar familie. Ze heeft dure gewoonten, die in het licht van het aanstaande faillissement van de familie tamelijk ongepast zijn. Om haar heen draaien twee dochters en de stokoude conciërge Firs, die alles met lede ogen aanzien.

Ondernemer Lopachin (Jeroen Spitzenberger) heeft de oplossing voor alle geldproblemen: verkoop de oude kersenboomgaard en zet op die grond vakantiehuisjes neer. Rendement gegarandeerd. Ljoebov en haar familie walgen van dit plan. De familie blijft liever hangen in nostalgie en vergane glorie. Totdat het te laat is.

Willems zorgt voor een kraakheldere tekst, met veel humor en af en toe wat drama. Hij legt de nadruk op de ideologische tegenstellingen. Lopachin etaleert bijvoorbeeld telkens zijn vooruitgangdenken en zijn status als selfmade man. Hij botst daarin met de activistische dochter ('Ntianu Stuger) van Ljoebov.

Beeld Ben van Duin

Toch ontbreekt er iets. De liefhebbers van die klassieke, onnavolgbare Tsjechov-verveling komen er hier bekaaid vanaf. Alle somberheid en lethargie krijgen in deze bewerking wel een heel duidelijke oorzaak. Voor Ljoebov en haar oudste dochter zijn dat het vroegtijdige overlijden van Ljoebovs derde dochter, die de hele tijd pontificaal aanwezig is, dankzij een grafsteen en opdringerige videobeelden. Voor de andere dochter is dat het klimaatprobleem.

Deze uitleggerige manier van vertellen slaat het drama nogal plat. Personages vertolken meer een denkrichting dan mensen van vlees en bloed. Terwijl Tsjechov nou juist bekend staat om zijn portretten van topperige, echte mensen. Nu kun je het eens of oneens zijn met de figuren en hun ideeën, maar dat is dramatisch niet zo interessant. Je kunt nauwelijks nog met ze mee huiveren om de angstaanjagende leegte van het bestaan. En dat is een verarming.

DE KERSENTUIN

Theater

